

JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban megoldott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1.

Görög isten	Római isten	„Funkciója”
a) Zeusz	Jupiter/Iuppiter	b) Főisten, ég és föld Ura
Aphrodité	c) Vénusz	A szépség és szerelem istennője
d) Héphaisztosz	Vulcanus	Kovács és tűzisten / mesterségek istene
e) Héra	Juno / Iuno	Az istenek királynéja. A házasság, gyermekáldás védője
f) Pallasz Athéné	Minerva	g) városok, bölcsesség, tudomány, művészet védője
Hermész	h) Mercurius	Istének hírnöke / vándorok, kereskedők / tolvajok védnöke
Árész	Mars	i) hadak / háború / harc istene

9 pont

2.

- a) 10
- b) 4
- c) 300
- d) 500 (elfogadható a 400)
- e) 3
- f) 2

6 pont

3 a) sokistenhit /többistenhit

- b) újjászületés /lélekvándorlás
- c) városállam / görög vagy hellén városállam
- d) körszínház / római középület, amely gladiatori játékok és egyéb viadatok színtere volt
- e) öregek / vének tanácsa
- f) a nép / köznép elnevezése az ókori Rómában
- g) főpap (az ókori Rómában)
- h) köztársaság

8 pont

4 a) **Gallia** megnevezése és helyes jelölése

- b) **Olümpia** megnevezése és helyes jelölése
- c) **Kréta – szigete vagy Knosszosz** megnevezése és helyes jelölése
- d) **Olümposz** megnevezése és helyes jelölése
- e) **Szicília** megnevezése és helyes jelölése
- f) **Cannae** megnevezése és helyes jelölése
- g) **Zama** megnevezése és helyes jelölése
- h) **Spárta** megnevezése és helyes jelölése

*Az egyes ítemek csak akkor megoldottak, ha a megnevezés és a jelölés is helyes.
A helyes jelölés azt jelenti, hogy a tanuló által megadott megoldás egyértelműen azonosítja a helyszínt.*

8 pont

5.	Esemény	Évszám	Történelmi helyszín	Személy(ek)
	A görög sereg győzelmet arat a perzsák felett	a) Kr. e. 490	b) Marathón	Miltiadész / I. Dareiosz
	c) A görög sereg győzelmet arat a perzsák felett	d) Kr. e. 480	Szalamisz	e) Themisztoklész / Xerxész
	A görög sereg győzelmet arat a perzsák felett	Kr. e. 479	f) Plataia	Pauszaniasz
	A Licinius – Sextius - féle földtörvény felújítása	g) Kr.e. 133	Róma	h) Tiberius Gracchus
	i) Az 1. triumvirátus	j) Kr. e. 60.	Róma	Pompeius, Crassus, Caesar

10 pont

6. a) 2. bekarikázása
b) 5. bekarikázása
c) 7. bekarikázása

3 pont

7. a) a légió
b) nehézzalogság
c) lovasság
d) könnyű gyalogság
e) 46. életévig
f) a katonák rendszeres fizetést kaptak
g) részesültek a hadizsákmányból
h) 16 évi szolgálat után földet kaphattak

8 pont

8. a) királyság, köztársaság, császárság

1 pont

9. a) Hérodotosz aláhúzása. Ő görög történetíró / a másik három személy görög filozófus

- b) Nagy Sándor aláhúzása
Nagy Sándor makedón, a másik kettő perzsa uralkodó

- c) Cornelius Scipio aláhúzása
Cornelius Scipio római hadvezér, a többiek punok voltak

- d) Vercingetorix aláhúzása. Ő gall hadvezér (mek.oszk.hu) / (avernus király – L! Herber – Martos – Moss: Történelem.171.p.)

(http://www.romaikor.hu/kislexikon/kislexikon_t/t_ii/triumviratus/cikk/a_triumviratus_felbomlása_201701.05),
a többiek római hadvezérek

8 pont – csak megfelelő indoklással fogadható el az egy helyes név aláhúzása

10. a) H
b) I
c) I
d) H
e) I

5 pont

11. a) consul
b) zsoldossereg létrehozása
c) vagyontalanokból / nincstelen polgárokból állította össze
d-e) szorgalom, becsület (1), nagy haditudomány (1)

Minden helyes válaszelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér. **5 pont**

12. a) heliaia
b) metoikosz
c) démosz
d) A plebejusok érdekeit képviselő, vétőjoggal rendelkező tisztségviselő. / Kr. e. 494-től létező magistratus az ókori Rómában (személye szent és sérthetetlen).
e) Rendkívüli veszély esetén / 6 hónapra megválasztott tisztségviselő az ókori Rómában.

5 pont

13. a) Tiberius Gracchus
b) Marius
c) Spartacus
d) Pompeius
e) Kleopátra
(Megjegyzés: a d. ponthoz Julius Caesar neve is elfogadható.
http://www.ng.hu/Civilizacio/2010/10/Kalozvilag_az_okorban_Caesar_elrablása_-_2017.01.05.)

5 pont

14. a) Hannibal a kapuk előtt!
b) A kocka el van vetve!
c) Jöttem, láttam, győztem. **3 pont**

15. a) 4.
b) 5.
c) 1.
d) 2.
(Thalész filozófus és matematikus is volt, ezért a b) és c) ponthoz is kapcsolható) **4 pont**

16 a - k) Azok a válságjelenségek, amelyek a Kr. e. 2. század utolsó évtizedeiben jelentkeztek, nem szűntek meg. Világosan látszott, hogy a köztársasági alkotmány helyett a tartósan viselt és hadsereggel alátámasztott hatalom képes rendezni a helyzetet. Ezt ismerte fel Caesar. Sulla mintájára dictatorként tevékenykedett (1). A pharszaloszi győzelmet követően meghatározatlan időre, később tíz évre, végül Kr.e.44-ben (1) ruházták fel ezzel a magistratusszal. Kr. e. 63-tól ő volt a pontifex maximus (1). Ez tekintélye és intézkedési köre miatt is fontos volt. Kr. e. 48-ban szintén élethossziglan kapta meg a néptribunusi jogkört (néptribunus származása miatt nem lehetett), ezzel személye szent és sérthetetlen (sacrosanctus) lett (1). Ugyanebben az évben megbízták a közerkölcsök felügyeletével, ami gyakorlatilag az örökös censori méltóságot jelentette számára (1). Ő rendelkezett az államkincstárral, ő döntött a háború és béke kérdéseiben (1) viselte az imperator titulust (1). Rendelkezett a királyi hatalom minden lényeges elemével, a törvényhozói, a katonai és a főpapi hatalommal egyaránt. Hadserege a kor legfegyvermezettebb, legharcedzettebb katonaságából állt, akik fanatikusan ragaszkodtak vezérükhöz (1).

Politikai intézkedései jól átgondolt rendszerbe illeszkedtek. Rendelkezéseinek egész sora irányult arra, hogy a polgárháborúk alatt kivérett, meggyengült szabad római polgárságot, s ezen belül a társadalmi elitet megerősítse. Ezt szolgálta a– Marius és Sulla tevékenysége után – nagyvonalúan alkalmazott megbocsátás, a clementia (1). Igyekezett rendezni Róma és a provinciák viszonyát (1). A galliai mintát követve átszervezte az adózási rendszert (1). Széles körben adományozott római és latin jogot a provinciabeli előkelőknek, s ezzel elősegítette ezek római életformára való áttérését, azaz a romanizációt (1).

A római gazdaság és kereskedelem fellendítése érdekében megtiltotta, hogy a polgárok nagyobb mennyiségű pénzt tároljanak, ezzel elérte azt, hogy ez az összeg a mezőgazdaságba, iparba és kereskedelembé áramlott (1). Egységesítette a birodalom pénzforgalmát (1), ő verette az első római aranypénzt. Kibővítették az ostiai kikötőt is (1). Katonáinak földdel való ellátását úgy igyekezett megoldani, hogy ehhez ne kelljen kisajátítani a nagybirtokosok földjeit (1). A veteránok mellett coloniákba telepített nagyon sok ingyen gabonából élő római proletárt is, s rövid idő alatt sikerült az ingyenes ellátásban részesülők számát 320000-ről 150000-re leszállítani. Gazdasági terveiben útpítések, mocsárlecsapolások stb. is szerepeltek (1). Közismert a naptárreformja is. Julius Caesar nemcsak saját korának, nemcsak Rómának, hanem az egész történelemnek kiemelkedő tehetségű, képességű alakja. Hadjáratainak során bizonyította hadseregszervező, katonanevelő és stratégiai képességeit egyaránt. Személyes bátorságát is számtalanszor megmutatta a nehéz helyzetekben. Írói tehetségét két fennmaradt művel a Bellum gallicum (A gall háború) és a polgárháború eseményeit megörökítő Bellum civile (A polgárháború) bizonyítja (1). Kétségtelen, hogy lebecsülte ellenfeleinek erejét, elszántságát, és túlbecsülte belátásukat (1). Taktikai hibát követett el, amikor nyíltan semmibe vette a köztársasági hagyományokat. (1).

Így történhetett meg, hogy az egyik ellene szőtt összeesküvés során megölték Kr.e.44-ben.

Minden helyes válaszelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér.

Maximális **12 pont** akkor adható, ha legalább **12 feladatelemet (ítemet) logikus szövegösszefüggésbe illesztett a tanuló a helyes történelmi szakszókincs alkalmazásával.**

Források:

- Megadott szakirodalom

- Hegyi W. György: Az ókori Róma= Világtörténet. Főszerkesztő: Salamon Konrád, Akadémiai Kiadó,2006.pp 244-288.

- Herber - Martos - Moss - Tisza: Történelem 2. Reáltanoda Alapítvány,1993. pp 168-192.

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/kr_e_100_julius_13_julius_caesar_szuletese/ (2016.12.28.)

Harmat Árpád: Julius Caesar élete - <http://tortenelemcikkek.hu/node/357> (2016.12.10.)

Castiglione László: Az ókor nagyjai. Akadémiai Kiadó, Budapest.1984.

<http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/hadvezerek/caesar.html> (2016.12.28.)

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/kr_e_49_januar_10_caesar_atlepi_a_rubicon/ (2017.01.02.)

<http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/hadvezerek/caesar.html> (2017.01.02.)

Suetonius: Caesarok élete - <http://mek.oszk.hu/03200/03264/03264.htm> (2016.12.27.)

